

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ІМ. Б.Д. ГАВРИЛИШИНА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ННІМВ
ім. Б.Д. Гаврилишина

Ірина ІВАЩУК
«» 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ
«» 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ННІНОТ

Святослав ПИТЕЛЬ
«» 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«МІЖНАРОДНА ПОЛІТИКА ТА ЕКОНОМІЧНА ДИПЛОМАТІЯ»

ступінь вищої освіти – магістр

галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність – 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітньо-професійна програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

кафедра – міжнародних відносин та дипломатії

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції	Практичні	ІРС	Тренінг	СРС	Разом	Форма контролю
Денна	1	I	30	15	5	4	96	150	екзамен, I
Заочна	1	I,II	8	4	-	-	138	150	екзамен, II

Тернопіль – ЗУНУ
2023

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки магістра галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», затвердженої Вченою Радою ЗУНУ (Протокол № 10 від 23.06.2023 р.).

Робочу програму склала д-р екон. наук, професор кафедри міжнародних відносин та дипломатії Наталія КРАВЧУК

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародних відносин та дипломатії (Протокол № 1 від 29.08.2023 р.).

Завідувач кафедри
д-р. екон. наук, професор

Оксана ТУЛАЙ

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» (Протокол № 1 від 29.08.2023 р.).

Голова групи
забезпечення спеціальності
д-р. істор. наук, професор

Ігор ДАЦКІВ

Гарант ОПІ
д-р екон. наук, доцент

Наталія КРАВЧУК

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Міжнародна політика та економічна дипломатія»

1. Опис дисципліни «Міжнародна політика та економічна дипломатія»

Дисципліна – Міжнародна політика та економічна дипломатія	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»	Статус дисципліни: обов'язкова професійної підготовки. Мова навчання: українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність – 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	Рік підготовки – 1 / 1 Семестр – I / I, II
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – магістр	Денна / заочна форма навчання Лекції: 30 / 8 год. Практичні заняття: 15 / 4 год.
Загальна кількість годин – 150		Денна / заочна форма навчання Самостійна робота: 100 / 138 год. Індивідуальна робота: 5 / 5 год.
Тижневих годин – 10, з них аудиторних – 3		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання дисципліни «Міжнародна політика та економічна дипломатія»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Сформувати розуміння сутності економічної дипломатії як міждисциплінарної науки і специфічної галузі сучасної дипломатичної діяльності, яка є невід'ємною складовою міжнародної діяльності держави та її зовнішньої політики; продемонструвати роль економічної дипломатії як інструменту захисту національних інтересів держави у сфері міжнародної політики; узагальнити глобальні мега-тренди та системні детермінанти трансформації економічної дипломатії в контексті становлення нового світового порядку та окреслити стратегічні домінанти економічної дипломатії України з урахуванням її «геоекономічної локації» та «стратегічної зони присутності» в асиметричному геоекономічному просторі.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Сформувати здатність: ідентифікувати, формулювати та оцінювати проблеми у сфері міжнародної політики, застосовувати інструменти, засоби та методи економічної дипломатії для їхнього вирішення; ґрунтовно досліджувати сучасні проблеми економічної дипломатії у міждисциплінарному контексті, переосмислювати її зміст і новітні форми; оперувати специфічним категорійним апаратом, сучасними теоріями і концепціями, а також світовими практиками організації економічної дипломатії; виявляти особливості формування та реалізації сучасної багатосторонньої економічної дипломатії та застосовувати її методи й інструменти на національному, регіональному та міжнародному рівнях.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни

Здатність застосовувати методи та інструменти економічної дипломатії у зовнішньополітичній діяльності держави та в практиці просування національних економічних інтересів держави та національного бізнесу за кордоном (СК 11).

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Засвоєння знань за програмою вступного фахового випробування за спеціальністю (додаткового вступного фахового випробування за спеціальністю).

2.5. Результати навчання

Демонструвати розуміння сутності економічної дипломатії як інструменту захисту національних інтересів держави, знати її сучасні форми, різновиди та функціональне призначення, застосовувати методи економічної дипломатії у сфері зовнішньополітичної діяльності з метою досягнення стратегічних цілей держави (ПРН 15).

Застосовувати сучасні підходи економічної дипломатії для розробки й ухвалення рішень у сфері міжнародної політики, вибудовувати відповідні організаційно-інституційні моделі економічної дипломатії з урахуванням геостратегічних зовнішньоекономічних пріоритетів (ПРН 16).

3. Програма навчальної дисципліни

«Міжнародна політика та економічна дипломатія»

Тема 1. Концептуальні основи міжнародної політики

Міжнародна політика: проблеми наукового дефініювання та особливості наукової інтерпретації поняття. Співвідношення понять «міжнародна політика» і «світова політика» «міжнародна політика» і «зовнішня політика». Феномен глобальної політики.

Суб'єкти міжнародної політики та центри прийняття рішень. Держави (групи держав) як суб'єкти міжнародної політики. Міжнародна політика як система економічних, правових, дипломатичних, ідеологічних та культурних відносин між державами світу.

Особливості суб'єктності міжнародних організацій та їх роль у формуванні міжнародної політики. Вплив багатонаціональних корпорацій, неурядових організацій, громадських організацій та ЗМІ на формування міжнародної політики.

Типи та види міжнародної політики: агресивна політика; активна політика; консервативна політика; пасивна політика. Поняття «сили» у міжнародних відносинах та міжнародній політиці. Фактори сили на міжнародній арені. «Жорстка сила», «м'яка сила», «розумна сила» у міжнародній політиці.

Цілі і завдання міжнародної політики. Засоби та інструменти здійснення міжнародної політики. Війна і дипломатія як засоби здійснення міжнародної політики.

Література: 1,2,5.

Тема 2. Міжнародна політика у координатах глобального розвитку

Індивідуалізація vs уніфікація глобальних перетворень, їх вплив на здійснення міжнародної політики. Глобальний розвиток як суспільно-економічний та історичний процес. Просторово-часові моделі історичного розвитку людства. Діалектична тріада глобального розвитку: «цінності – інститути – політика». Інтереси у міжнародній політиці.

Глобалізація та економізація політики. Поняття глобалізації та економічного глобалізму. Часові параметри і основні етапи економічної глобалізації. Глобальні форми еконо-

мічного розвитку. Індикативні виміри кількісних і якісних аспектів економічної глобалізації.

Транснаціоналізація і регіоналізація національних економічних систем в умовах глобальних трансформацій. Глобальні детермінанти міжнародної політики та їх вплив на формування зовнішньої політики держав. Глобалізація vs «національний егоїзм». Особливості формування сучасних геоekonomічних стратегій.

Література: 2,5,8,11.

Тема 3. Міжнародна політика у контексті асиметрій глобального розвитку

Суперечності та амбівалентні імпульси дуалістичного характеру глобального розвитку. Філософська єдність модальних категорій: «симетрія – асиметрія», «рівновага – нерівновага», «баланс – дисбаланс», їх причинно-наслідкова зумовленість. Асиметрії і дисбаланси як невід’ємні детермінанти нерівноважного глобального розвитку.

Форми прояву та багаторівневість асиметрій глобального економічного розвитку, їх вплив на міжнародну політику. Поняття первинної асиметрії; асиметричні шоки і флуктуації; асиметричні вторинні ефекти; модифікована асиметрія вищого порядку. Рівні асиметрій у розрізі «функціональних зон» глобального простору: асиметрії у розподілі первинних ресурсів; асиметрії у технологічному, економічному, фінансовому розвитку; диференціація країн за рівнем геополітичного впливу з урахуванням їх соціокультурних та інституційних відмінностей.

Асиметрії глобального розвитку в концепціях традиційної (класичної) геополітики. Геополітичні імперативи асиметричності глобального розвитку: просторова експансія і теорія «планетарного дуалізму», боротьба «морських» і «континентальних» сил; доктрина «морської сили». Асиметрії в концептах нової геополітики (геоекономіки). Геополітичний дуалізм і нерівномірність глобального економічного розвитку: концепції «Північ – Південь»; «Захід – Схід». Концепції новітньої цивілізаційної геополітики. Асиметрії глобального розвитку як форма прояву взаємозв'язку політичних процесів з суспільними константами (економіка, культура, духовність).

Література: 7,8,9,11,13.

Тема 4. Економічна дипломатія як міждисциплінарна наука: політико-економічні виміри

Політико-економічні виміри економічної дипломатії. Суть та функції економічної дипломатії (виконавча, аналітична, безпекова, медіаційна, патронажна, інтервенційна, патерналістська, іміджева). Засоби і методи економічної дипломатії як інструменту здійснення зовнішньоекономічної політики держави. Завдання економічної дипломатії: сприяння торгівлі та інвестиціям; сприяння доступу до іноземних ринків; лобіювання питань експансії національних компаній за кордоном та мінімізація ризиків транскордонних трансакцій; запровадження міжнародних стандартів; організація економічних заходів (конференцій, семінарів, зустрічей, форумів тощо).

Композиційна структура економічної дипломатії, її види за: галузевою відповідністю, організаційною формою, інституціональною належністю, масштабами і рівнем проблем. Форми міжнародних відносин, типи міжнародної політики та інструменти економічної дипломатії.

Об’єкти економічної дипломатії у широкому розумінні: міжнародний економічний порядок; міжнародні регіональні угруповання; іноземні (міжнародні) ринки товарів та послуг; іноземні інвестиції (потoki капіталу); міжнародні міграційні процеси; система оподаткування, у т.ч. механізми його оптимізації за рахунок використання закордонних (офшорних) юрисдикцій.

Суб'єкти економічної дипломатії: суспільство та суспільні інститути, актори та агенти. Державно-приватне партнерство у сфері економічної дипломатії. Клубна та мережева форми економічної дипломатії. «Корпоративна дипломатія» і «неурядові дипломати».

Ретроспектива розвитку економічної дипломатії. Передумови та чинники актуалізації економічної дипломатії. Економізація зовнішньої політики.

Література: 3,9,17,20,21,25,27,30.

Тема 5. Інституційно-правове забезпечення та моделі організації економічної дипломатії

Економічна дипломатія як сукупність організаційно-правових інструментів і заходів у зовнішньоекономічній політиці держави. Принципи зовнішньоекономічної діяльності держави. Правове забезпечення, принципи та моделі організації економічної дипломатії.

Правове регламентування експортно-імпоротної діяльності підприємств, її тарифного та нетарифного регулювання, митних, податкових та страхових процедур і транспортного обслуговування. Правовий режим інвестиційного співробітництва з іноземними партнерами.

Організаційне забезпечення та розподіл повноважень в галузі економічної дипломатії. Типологія кадрового забезпечення. Представництво комерційної дипломатії.

Економічна дипломатія як скоординована взаємодія державних і недержавних структур у сфері захисту національних інтересів та забезпечення економічної безпеки держави.

Література: 9,17,20.

Тема 6. Глобальні мега-тренди та системні детермінанти трансформації економічної дипломатії

Системні детермінанти трансформації економічної дипломатії в умовах глобальних ризиків і загроз. Поняття глобальних викликів і загроз. Середовище і джерела продукування глобальних ризиків і загроз. Методологічні підходи до їхньої класифікації і систематизації із застосуванням методики PESTEI-аналізу.

Перезавантаження економічної дипломатії під впливом геополітичних ризиків і загроз (глобальний збій державного управління, антиглобалізаційні протести, тероризм, укорінення корупції, критично нестабільні держави, неможливість дипломатичного врегулювання конфліктів). Вплив асиметричних ефектів технологічних ризиків і загроз (шахрайство в IT-технологіях і «крадіжки» даних, кібератаки, критичний збій систем, цифровізація і цифрова дезінформація) на трансформацію форм та інструментів економічної дипломатії. Роль економічної дипломатії у нівелюванні асиметричних ефектів економічних ризиків і загроз (хронічні бюджетні дисбаланси, перманентні кризи ліквідності, хронічний дисбаланс на ринку праці). Економічна дипломатія і соціальні ризики і загрози (некерована міграція, значна нерівність у доходах, продовольча криза, некерована урбанізація). Екологічні ризики і загрози (критичний рівень забруднення і збільшення викидів парникових газів, важка адаптація до зміни клімату) їх вплив на трансформацію інституту дипломатії.

Зіткнення інтересів, нестабільність геопростору й актуалізація проблеми міжнародної безпеки. Політика і дипломатія економічної адаптації.

Література: 4,9,14,22,28.

Тема 7. Багатостороння економічна дипломатія: світові інститути, міжнародні організації та регіональні формати

Поняття багатосторонньої економічної дипломатії та розширення кола учасників дипломатичного процесу.

Торговельна (комерційна) дипломатія. Взаємодія України з зовнішньоторговельними партнерами в системі Світової організації торгівлі: цілі і задачі багатосторонньої дипломатії. Міжнародні торговельні суперечки і роль економічної дипломатії у їх врегулюванні. «Економічні» і «торгівельні» війни. Попередження виникнення торговельних протиріч. Антидемпінгові розслідування та їх попередження. Органи з врегулювання міжнародних торговельних спорів (ЮНСІТРАЛ, Міжнародний Арбітражний суд Міжнародної торгової палати, Європейський арбітраж, Орган вирішення спорів у рамках СОТ).

Проблеми міжнародної міграції. Інструменти багатосторонньої дипломатії у регулюванні міграційних потоків.

Механізми багатосторонньої дипломатії у регулюванні глобальних фінансових дисбалансів. Роль багатосторонньої дипломатії у формуванні глобальної фінансової архітектури. Екологічна політика і дипломатія сталого розвитку.

Література: 3,7,9,10,17.

Тема 8. Фінансові аспекти економічної дипломатії. Поняття фінансової дипломатії

Поняття та роль фінансової дипломатії у формуванні економічного іміджу держави. Фінансова дипломатія як інститут просування національних інтересів за межами держав та інтеграційних об'єднань. Фінансова дипломатія як форма політичного впливу й реалізації зовнішньоекономічної політики держави, здійснення державно-приватного партнерства у сфері міжнародної діяльності. Системні детермінанти та основні вектори фінансової дипломатії.

Міжнародна інвестиційна політика. Резолюція Конференції ООН із питань фінансування розвитку – «Монтеррейський консенсус». Проблема залучення іноземних інвестицій. Інвестиційні ризики: відтік «критичних» інвестицій за кордон і приплив «небезпечних» інвестицій з-за кордону. Чинники впливу капіталу з України. Моделі (підходи) щодо залучення іноземних інвестицій: принцип «відкритого вікна»; забезпечення моніторингу за рухом іноземного капіталу; таргетування іноземних інвестицій. Методи та інструменти економічної дипломатії у залученні іноземних інвестицій.

Вектори та проблеми співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями. Співробітництво з МБРР, МВФ, ЄБРР та іншими регіональними банками розвитку.

Література: 2,7,10,18.

Тема 9. Економічна дипломатія як інструмент захисту національних інтересів держави. Економічна дипломатія та економічна безпека держави

Національні інтереси: поняття та класифікація. Протиріччя у забезпеченні національних інтересів. Забезпечення економічних інтересів як один з аспектів зовнішньополітичної концепції України.

Національна економічна безпека. Етапи становлення та розвитку національної економічної безпеки. Композиційна структура національної економічної безпеки, її функціональна детермінованість з економічною дипломатією. Стратегічні домінанти економічної дипломатії в контексті економічної безпеки держави: стратегія фінансової безпеки, стратегія виробничої безпеки, стратегія зовнішньоекономічної

безпеки та просування експортного потенціалу, стратегія співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями, стратегія забезпечення конкурентоспроможності національної економіки, стратегія інноваційно-інвестиційної безпеки, стратегія макроекономічної безпеки, стратегія забезпечення економічної стійкості, антикризова стратегія захисту національної економіки від глобальних ризиків.

Взаємозв'язок національної і міжнародної економічної безпеки.

Література: 2,9,16,17.

Тема 10. Геоekonomічна локація та конкурентна геостратегія держави в умовах сучасних глобальних трансформацій. Стратегічні домінанти економічної дипломатії України

Посилення протистояння між США, Європою і Китаєм. Геоekonomічне позиціонування США як світового лідера. Обмеженість геоekonomічного потенціалу ЄС.

Зсув центру світової політики з Атлантики в Тихий океан. Лідерство в світовій економіці і політиці Нового Сходу. Посилення геополітичного та геоekonomічного лідерства Китаю в регіональній політиці. Американська присутність в АТР. Моделі регіональної інтеграції Нового Сходу.

Проблема визначення геоekonomічної локації України. Макроеkonomічна дипломатія і геополітична геометрія України. Національний інтерес і конкурентні позиції України у глобальній економіці. Глобальні й регіональні параметри економічного розвитку України.

Стратегічні домінанти економічної дипломатії України. Моделі економічної дипломатії та типи геостратегічної політики України в умовах нового світового порядку.

Література: 10,17,21,22,23,26.

**4. Структура залікового кредиту з дисципліни
«Міжнародна політика та економічна дипломатія»
Денна форма навчання**

Назва теми	Кількість годин				Контр. заходи
	Лекції	Практичні	СРС	ІРС	
Змістовний модуль 1					
Міжнародна політика та економічна дипломатія: концептуальні засади					
Тема 1. Концептуальні основи міжнародної політики	2	1	10	-	Поточне опитування
Тема 2. Міжнародна політика у координатах глобального розвитку	2	1	10	-	Поточне опитування
Тема 3. Міжнародна політика у контексті асиметрій глобального розвитку	4	2	9	-	Поточне опитування
Тема 4. Економічна дипломатія як міждисциплінарна наука: політико-економічні виміри	4	1	10	-	Поточне опитування
Тема 5. Інституційно-правове забезпечення та моделі організації економічної дипломатії	4	1	10	-	Поточне опитування
Змістовний модуль 2					
Економічна дипломатія і геостратегія України					
Тема 6. Глобальні мега-тренди та системні детермінанти трансформації економічної дипломатії	2	2	9	-	Поточне опитування
Тема 7. Багатостороння економічна дипломатія: світові інститути, міжнародні організації та регіональні формати	2	1	10	-	Поточне опитування
Тема 8. Фінансові аспекти економічної дипломатії. Поняття фінансової дипломатії	2	1	10	-	Поточне опитування
Тема 9. Економічна дипломатія як інструмент захисту національних інтересів держави. Економічна дипломатія та економічна безпека держави	4	2	9	-	Поточне опитування
Тема 10. Геоелектронна локація та конкурентна геостратегія держави в умовах сучасних глобальних трансформацій. Стратегічні домінанти економічної дипломатії України	4	3	9	5	Поточне опитування
Тренінг: «Міжнародна політика та економічна дипломатія в умовах проблеми лідерства та зростаючих глобальних викликів»			4		Робота з кейсами, підготовка аналітичного резюме
Разом	30	15	100	5	

Заочна форма навчання

Назва теми	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	СРС
Тема 1. Концептуальні основи міжнародної політики	1	-	14
Тема 2. Міжнародна політика у координатах глобального розвитку	1	-	14
Тема 3. Міжнародна політика у контексті асиметрій глобального розвитку	1	-	14
Тема 4. Економічна дипломатія як міждисциплінарна наука: політико-економічні виміри	-	-	16
Тема 5. Інституційно-правове забезпечення та моделі організації економічної дипломатії	-	-	16
Тема 6. Глобальні мега-тренди та системні детермінанти трансформації економічної дипломатії	1	1	14
Тема 7. Багатостороння економічна дипломатія: світові інститути, міжнародні організації та регіональні формати	1	-	14
Тема 8. Фінансові аспекти економічної дипломатії. Поняття фінансової дипломатії	1	1	12
Тема 9. Економічна дипломатія як інструмент захисту національних інтересів держави. Економічна дипломатія та економічна безпека держави	1	1	12
Тема 10. Геоелектронна локація та конкурентна геостратегія держави в умовах сучасних глобальних трансформацій. Стратегічні домінанти економічної дипломатії України	1	1	12
Разом	8	4	138

5. Тематика практичних занять з дисципліни «Міжнародна політика та економічна дипломатія»

Практичне заняття №1

Тема 1. Концептуальні основи міжнародної політики

Мета: засвоїти категорійний апарат, теоретичні підходи до формування цілей, завдань та інструментів здійснення міжнародної політики.

Питання для обговорення:

1. Міжнародна політика: проблеми наукового дефініювання та особливості інтерпретації поняття.
2. Суб'єкти міжнародної політики та центри прийняття рішень.
3. Держави (групи держав) як суб'єкти міжнародної політики.
4. Особливості суб'єктності міжнародних організацій та їх роль у формуванні міжнародної політики.
5. Типи та види міжнародної політики. Поняття «сили» у міжнародних відносинах та міжнародній політиці.
6. Засоби та інструменти здійснення міжнародної політики. Війна і дипломатія як засоби здійснення міжнародної політики.

Література: 1,2,5.

Тема 2. Міжнародна політика у координатах глобального розвитку

Мета: зрозуміти особливості трансформації міжнародної політики у контексті глобального розвитку, проаналізувати глобальні детермінанти формування міжнародної політики та зовнішньої політики держав.

Питання для обговорення:

1. Глобальний розвиток як суспільно-економічний та історичний процес. Індивідуалізація vs уніфікація глобальних перетворень, їх вплив на здійснення міжнародної політики.
2. Діалектична тріада глобального розвитку: «цінності – інститути – політика». Інтереси у міжнародній політиці.
3. Глобалізація та економізація політики. Глобалізація як основа геоекономічних стратегій. Глобалізація vs «національний егоїзм».
4. Транснаціоналізація і регіоналізація національних економічних систем: вплив на формування міжнародної політики.
5. Глобальні детермінанти формування міжнародної політики та зовнішньої політики держав.

Література: 2,5,8,11.

Практичне заняття №2

Тема 3. Міжнародна політика у контексті асиметрій глобального розвитку

Мета: усвідомити причини нерівноважного глобального розвитку та вплив багаторівневих асиметрій на міжнародну політику.

Питання для обговорення:

1. Суперечності та амбівалентні імпульси дуалістичного характеру глобального розвитку.

2. Асиметрії і дисбаланси як невід’ємні детермінанти нерівноважного глобального розвитку. Форми прояву та багаторівневність асиметрій глобального розвитку, їх вплив на міжнародну політику.

3. Геополітичні імперативи асиметричності у міжнародній політиці.

4. Асиметрії в концептах нової геополітики (геоекономіки).

5. Асиметрії як форма прояву взаємозв’язку політичних процесів з суспільними константами (економіка, культура, духовність).

Література: 7,8,9,11,13.

Практичне заняття №3

Тема 4. Економічна дипломатія як міждисциплінарна наука: політико-економічні виміри

Мета: розглянути політико-економічні виміри економічної дипломатії та її композиційну структуру, засвоїти сучасні засоби, методи та інструменти економічної дипломатії.

Питання для обговорення:

1. Політико-економічні виміри економічної дипломатії. Суть та функції економічної дипломатії.

2. Засоби і методи економічної дипломатії як інструменту здійснення зовнішньоекономічної політики держави. Завдання економічної дипломатії.

3. Композиційна структура економічної дипломатії та її види за: галузевою відповідністю, організаційною формою, інституціональною належністю, масштабами і рівнем проблем.

4. Об’єкти і суб’єкти економічної дипломатії. «Корпоративна дипломатія» і «неурядові дипломати».

5. Ретроспектива розвитку економічної дипломатії. Передумови та чинники актуалізації економічної дипломатії.

Література: 3,9,17,20,21,25,27,30.

Тема 5. Інституційно-правове забезпечення та моделі організації економічної дипломатії

Мета: розглянути інституційно-правові засади економічної дипломатії та її організаційні моделі у світовій практиці.

Питання для обговорення:

1. Економічна дипломатія як сукупність організаційно-правових інструментів і заходів у зовнішньоекономічній політиці держави. Принципи зовнішньоекономічної діяльності держави.

2. Правове забезпечення, принципи та моделі організації економічної дипломатії.

3. Організаційне забезпечення та розподіл повноважень в галузі економічної дипломатії.

4. Типологія кадрового забезпечення. Представництво комерційної дипломатії.

5. Економічна дипломатія як скоординована взаємодія державних і недержавних структур у сфері забезпечення економічної безпеки держави.

Література 9,17,20.

Практичне заняття №4

Тема 6. Глобальні мега-тренди та системні детермінанти трансформації економічної дипломатії

Мета: проаналізувати глобальні виклики і загрози, їх вплив на трансформацію економічної дипломатії.

Питання для обговорення:

1. Поняття глобальних викликів і загроз. Методологічні підходи до їхньої класифікації і систематизації із застосуванням методики PESTEI-аналізу.

2. Системні детермінанти трансформації економічної дипломатії в умовах глобальних ризиків і загроз.

3. Перезавантаження економічної дипломатії під впливом геополітичних та економічних ризиків і загроз.

4. Вплив соціальних, технологічних, екологічних ризиків і загроз на трансформацію інституту економічної дипломатії.

5. Зіткнення інтересів, нестабільність геопростору й актуалізація проблеми міжнародної безпеки.

Література: 4,9,14,22,28.

Практичне заняття №5

Тема 7. Багатостороння економічна дипломатія: світові інститути, міжнародні організації та регіональні формати

Мета: розглянути особливості багатосторонньої економічної дипломатії у світовій практиці, її проблемні аспекти та роль у міжнародній політиці.

Питання для обговорення:

1. Поняття багатосторонньої економічної дипломатії та розширення кола учасників дипломатичного процесу.

2. Взаємодія України з зовнішньоторговельними партнерами в системі Світової Організації Торгівлі: цілі і задачі багатосторонньої дипломатії.

3. Міжнародні торговельні суперечки і роль економічної дипломатії у їх врегулюванні. «Економічні» і «торгівельні» війни.

4. Проблеми міжнародної міграційної політики. Інструменти багатосторонньої дипломатії у регулюванні міграційних потоків.

5. Механізми багатосторонньої дипломатії у регулюванні глобальних фінансових дисбалансів.

6. Екологічна політика і дипломатія сталого розвитку.

Література: 3,7,9,10,17.

Тема 8. Фінансові аспекти економічної дипломатії. Поняття фінансової дипломатії

Мета: розглянути особливості фінансової дипломатії як форми політичного впливу й реалізації зовнішньоекономічної політики держави, обговорити проблеми залучення іноземних інвестицій, вектори та проблеми співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями.

Питання для обговорення:

1. Поняття та роль фінансової дипломатії у формуванні економічного іміджу держави.
2. Фінансова дипломатія як форма політичного впливу й реалізації зовнішньо-економічної політики держави. Системні детермінанти та основні вектори фінансової дипломатії.
3. Міжнародна інвестиційна політика. Методи та інструменти економічної дипломатії у залученні іноземних інвестицій.
4. Вектори та проблеми співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями.

Література: 2,7,10,18.

Практичне заняття №6

Тема 9. Економічна дипломатія як інструмент захисту національних інтересів держави. Економічна дипломатія та економічна безпека держави

Мета: розглянути взаємозв'язок між економічною дипломатією та національною безпекою, показати, що економічна дипломатія є засобом як запобігання, так і розв'язання гібридних конфліктів, проаналізувати стратегічні домінанти економічної дипломатії в контексті економічної безпеки держави.

Питання для обговорення:

1. Концептуальні засади визначення національних інтересів держави.
2. Протиріччя у забезпеченні національних інтересів в умовах глобальних ризиків і загроз.
3. Національна економічна безпека: поняття, етапи становлення та розвитку.
4. Композиційна структура національної економічної безпеки, її функціональна детермінованість з економічною дипломатією.
5. Стратегічні домінанти економічної дипломатії в контексті економічної безпеки держави.
6. Взаємозв'язок національної і міжнародної економічної безпеки.

Література: 2,9,16,17.

Практичне заняття №7-8

Тема 10. Геоелекономічна локація та конкурентна геостратегія держави в умовах сучасних глобальних трансформацій. Стратегічні домінанти економічної дипломатії України

Мета: проаналізувати стратегічні домінанти економічної дипломатії України з урахуванням її «геоекономічної локації» та «стратегічної зони присутності» у глобальному економічному просторі.

Питання для обговорення:

1. Новий світовий порядок. Геополітична геометрія і лідерство в світовій економіці.
2. Проблема позиціонування геоелекономічної локації України.
3. Макроекономічна дипломатія і геополітична геометрія України. Національний інтерес і конкурентні позиції України у глобальній економіці.
4. Глобальні й регіональні параметри економічного розвитку України.
5. Моделі економічної дипломатії та типи геостратегічної політики України.

Література: 10,17,21,22,23,26.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання з дисципліни «Міжнародна політика та економічна дипломатія»

Завдання, винесене на індивідуальну роботу з дисципліни *«Міжнародна політика та економічна дипломатія»* виконується студентами як комплексне підсумкове практичне завдання у формі групового проєкту на тему: *«Визначення гео економічної локації країни та формування стратегічних домінант її економічної дипломатії»*.

Ціль: сформувати у студентів практичні навички індивідуальної і командної роботи в процесі організації та здійснення індивідуальних і групових дослідницьких проєктів.

Метою комплексного практичного індивідуального завдання (КПІЗ) є здатність аналізувати, систематизувати та узагальнювати інформацію, здійснювати комплексну оцінку як національної, так і міжнародної політики, визначати моделі економічної дипломатії та типи геостратегічної політики України в умовах невизначеності.

Завдання: вироблення у студентів практичних навичок проведення наукових досліджень і групового вирішення проблем із застосуванням відповідних методів і прийомів отримання, зберігання й здійснення первинної обробки емпіричних даних та їх належного представлення за допомогою сучасних технічних засобів.

Результат: участь у виконанні групового наукового проєкту допоможе студентам оволодіти навичками самостійної творчої роботи, виявити особисті сильні ділові і професійні якості, поліпшити навички ділового спілкування в команді.

Вихідні дані. На рис. 1 подано геостратегічну матрицю асиметричності глобального розвитку, побудовану з урахуванням декількох методологічних підходів: 1) її вихідною теоретико-методологічною основою є *синергетична концепція глобального розвитку* з урахуванням інтегральних характеристик *структурних та інституційних факторів соціально-економічного розвитку*; 2) загальнотеоретичні засади побудови геостратегічної матриці *«клубів конвергенції»* формують *теорія конвергенції та ідеї новітньої компаративістики (Comparative Economic Systems)*, а її методологічну альтернативу – *кластерний аналіз економічних систем з використанням лінгвістичних змінних*; 3) основою методики побудови геостратегічної матриці асиметрій глобального розвитку стала ідея *матриці Мак-Кінсі та загальносистемний закон Лібіха* – *«розвиток і його кінцева ефективність визначається тим фактором, який на даний момент є дефіцитним»*; 4) структурно-функціональні взаємозв'язки між *«клубами конвергенції»* геостратегічної матриці вибудовуються на основі ідеї *торгово-посередницької і виробничо-інвестиційної концепції формування «блукуючих інтернаціоналізованих ядер» у геопросторі*; 5) в умовах перманентних кризових явищ і глобальних дисбалансів загострюється проблема вибору адекватної моделі стратегічного позиціонування країн у геопросторі з урахуванням концепції *«адаптаційного синдрому у векторному полі глобального розвитку»*; за теоретико-концептуальну основу формування *геостратегій адаптаційного синдрому* в *«клубах конвергенції»* обрано методiku розробки і вибору *типу і моделі стратегічної позиції* за І. Бланком.

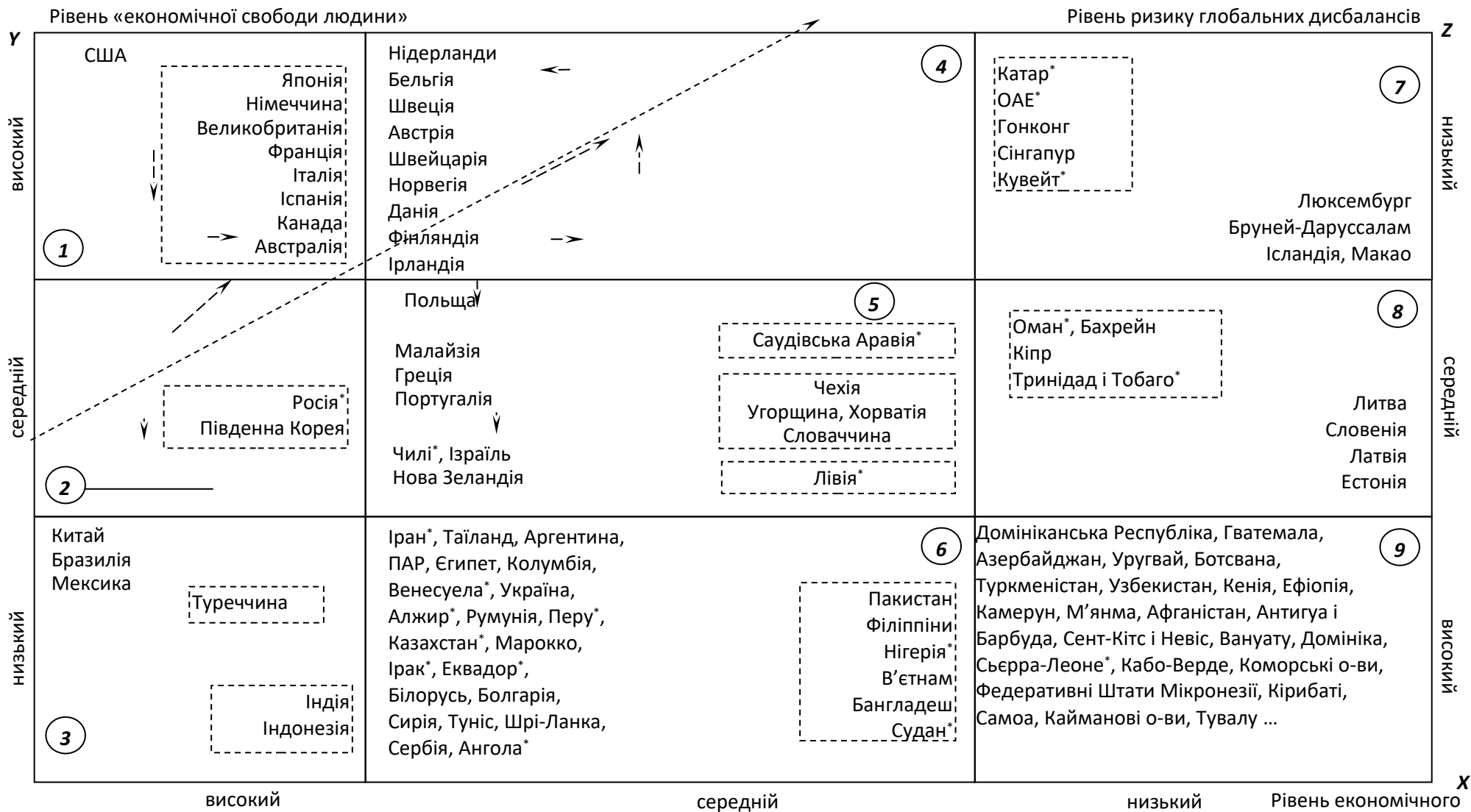

Рис. 1. Геостратегічна матриця асиметричності глобального розвитку*

Примітки. Для кластеризації країн було обрано два основних показники економічного розвитку: 1) обсяг ВВП країни за паритетом купівельної спроможності (або лінгвістична змінна «обсяг економічного багатства»); 2) обсяг ВВП на душу населення (або лінгвістична змінна «рівень економічної свободи населення країни»).

*Позначено країни-експортери сировинних товарів і/чи палива.

Завдання. Провести емпіричний аналіз асиметрій глобального розвитку на основі геостратегічної матриці у три етапи:

1) здійснити поелементну оцінку асиметрій між «клубами конвергенції»; у процесі поелементного аналізу «клубів конвергенції» формується «атлас геоекономічного простору», кожна сторінка якого (у межах конкретного клубу) містить оцінку асиметрій у розрізі дев'яти «функціональних зон» геопростору (табл. 1);

Таблиця 1

Багатофакторна матриця асиметрій глобального розвитку*

Функціональні зони	Критерії аналізу	Інструментарій та показники виміру
I-ий рівень – асиметричний характеру розподілу первинних ресурсів		
<i>Соціодемографічна складова</i>	забезпеченість людським потенціалом, економічно активним населенням та рівень демографічного навантаження	темпи природного приросту; середній вік населення; рівень безробіття; рівень міграції економічно активного населення; стан здоров'я і медичного обслуговування; рівень соціальної стратифікації населення; рівень соціального забезпечення людей похилого віку, інвалідів, багатодітних сімей та інших категорій малозабезпечених верств населення.
<i>Енергетична складова</i>	забезпеченість енергетичними ресурсами	рівень енергоспоживання (в т.ч. на душу населення); рівень енергозабезпеченості (в т.ч. за рахунок власних джерел).
<i>Екологічна складова</i>	рівень забруднення природного середовища і екологічної безпеки	рівень викиду в атмосферу CO ₂ (на душу населення і у % до світу); рівень викиду в атмосферу інших парникових газів (на душу населення і у % до світу); частка екологічних затрат в структурі ВВП.
Резюме: на основі цих факторів проводиться емпіричний вимір асиметрій глобального розвитку за обсягом і структурою потреб у первинних ресурсах, визначається здатність і можливість задовольняти ці потреби за рахунок власних первинних ресурсів.		
II-ий рівень – асиметрії у технологічному, економічному, фінансовому розвитку		
<i>Технологічна складова</i>	технологічний рівень та інноваційний потенціал розвитку держави	технологічний рівень економіки (технологічний уклад); рівень продуктивності праці; частка інноваційної продукції у валовому випуску; співвідношення експорту й імпорту технологій; частка в світовому експорті високотехнологічної продукції.
<i>Економічна складова</i>	рівень відкритості, економічного розвитку і потенціал економічного зростання	рівень економічного розвитку (обсяг ВВП за ПКС та обсяг ВВП за ПКС на душу населення); темпи приросту/падіння ВВП; рівень глобалізованості економіки (відношення показника зовнішньої торгівлі до ВВП); частка малого і середнього бізнесу в структурі ВВП; рівень капіталізації економіки.
<i>Фінансова складова</i>	рівень розвитку та глобалізованості фінансової системи	валове нагромадження зовнішніх активів; валовий зовнішній борг країни (у % до ВВП); частка прямих іноземних інвестицій у ВВП країни; вартісні обсяги експорту-імпорту фінансових послуг країни; рівень заощаджень та рівень інвестицій.
Резюме: на основі цих факторів проводиться емпіричний вимір та аналіз асиметрій глобального соціально-економічного розвитку (з урахуванням фактору формування і розподілу світової ренти (в т.ч. квазіфінансової ренти) та різнорівневого характеру фінансової глобалізації.		
III-ий рівень – диференціація країн за рівнем геополітичного впливу, їх соціокультурних та інституційних відмінностей		
<i>Геополітична складова</i>	геополітичний статус держав, їхня геополітична активність	рівень мілітаризації економіки (частка військових витрат у ВВП); участь у військових конфліктах і військових блоках; участь у регіональних економічних утвореннях і міжнародних організаціях.
<i>Соціокультурна складова</i>	переважаючий соціокультурний устрій, його вплив на суспільство і систему цивілізаційних цінностей	рівень культурної диференціації; стратифікація за рівнем розвитку науки і винахідництва; стратифікація за рівнем охоплення населення середньою і вищою освітою; рівень впливу системи цінностей (етичних норм, ідеології (в т.ч. релігії) на суспільство.
<i>Інституційна складова</i>	рівень розвитку інститутів	рівень демократизації, політичних і економічних свобод; рівень втручання держави в економіку; рівень корумпованості державного апарату.
Резюме: на основі цих факторів проводиться аналіз асиметрій глобального розвитку, на основі якого визначається позиціонування країн у сфері політичних відносин, рівень їх інституційного розвитку та соціокультурної ідентичності.		

2) з урахуванням домінуючих векторів стратегічного позиціонування клубів конвергенції у геопросторі обрати один із трьох типів стратегічної політики (модель економічної дипломатії): «Прискорене зростання», «Обмежене зростання» та «Реструктуризація»; окреслити її домінуючі протиріччя та стратегічні проблеми, що підлягають вирішенню з урахуванням концепції «адаптаційного синдрому», заповнивши табл. 2.

Таблиця 2

Домінантні вектори стратегічного позиціонування країн у геопросторі з урахуванням концепції «адаптаційного синдрому»*

Домінуючі вектори стратегічного позиціонування	Основні протиріччя, виклики і загрози стратегічному позиціонуванню у геопросторі	Стратегічні проблеми, що підлягають вирішенню інструментами економічної дипломатії
	<i>Клуби конвергенції 1, 2, 4</i>	
	<i>Клуби конвергенції 3, 5, 7</i>	
	<i>Клуби конвергенції 6, 8, 9</i>	

**7. Самостійна робота
«Міжнародна політика та економічна дипломатія»**

Самостійна робота, як одна із форм засвоєння навчального матеріалу у вільний від обов'язкових занять час і без участі викладача, передбачає особистісно-орієнтовану організацію самоосвіти студента. Організація самостійної роботи вимагає особливої уваги, тому що частина питань кожної теми виноситься на самостійне опрацювання студентами, а матеріал, передбачений для засвоєння під час самостійної роботи, виноситься на екзамен. Самостійна робота забезпечується необхідними навчально-методичними засобами (у тому числі конспектами лекцій, навчально-методичними розробками для самостійного вивчення дисципліни, періодичними виданнями). Студенти мають можливість самостійно опрацьовувати навчальний матеріал у бібліотеці, навчальних кабінетах і комп'ютерних класах з використанням мережі Інтернет, а також у домашніх умовах (при отриманні відповідного пакету навчально-методичної літератури).

Тематика	Кількість годин
Тема 1. Концептуальні основи міжнародної політики	10/14
Тема 2. Міжнародна політика у координатах глобального розвитку	10/14
Тема 3. Міжнародна політика у контексті асиметрій глобального розвитку	9/14
Тема 4. Економічна дипломатія як міждисциплінарна наука: політико-економічні виміри	10/16
Тема 5. Інституційно-правове забезпечення та моделі організації економічної дипломатії	10/16
Тема 6. Глобальні мега-тренди та системні детермінанти трансформації економічної дипломатії	9/14
Тема 7. Багатостороння економічна дипломатія: світові інститути, міжнародні організації та регіональні формати	10/14
Тема 8. Фінансові аспекти економічної дипломатії. Поняття фінансової дипломатії	10/12
Тема 9. Економічна дипломатія як інструмент захисту національних інтересів держави. Економічна дипломатія та економічна безпека держави	9/12
Тема 10. Геоекономічна локація та конкурентна геостратегія держави в умовах сучасних глобальних трансформацій. Стратегічні домінанти економічної дипломатії України	9/12
Разом	96/138

8. Тренінг з дисципліни «Міжнародна політика та економічна дипломатія»

Тема тренінгу: «Цифрова платформа NAZOVNI: нові можливості для експорту товарів і послуг за кордон»

Мета: ознайомити студентів з функціоналом Beta-версії цифрової платформи NAZOVNI, сформувати у студентів практичні навички щодо використання платформи NAZOVNI.

Інформаційна довідка МЗС України. Міністерство закордонних справ в травні 2022 року запустило нову цифрову платформу NAZOVNI, яка покликана спростити для українських компаній пошук інформації про можливості для експорту продукції. Цифрова платформа NAZOVNI створить нові економічні можливості для українського бізнесу в світі, допоможе збільшити експорт та залучити нові іноземні інвестиції та технології в Україну. Це новий рівень взаємодії держави та бізнесу. Українські компанії зможуть всього у декілька кліків отримати послуги МЗС та 131 дипломатичної установи України для просування товарів і послуг за кордоном.

Сервіс зорієнтований на роботу з українськими підприємцями, що хочуть вийти на експорт. Зокрема, на платформі NAZOVNI український бізнес зможе отримати доступ до нових можливостей на іноземних ринках. Для цього потрібно зареєструватися на платформі та створити заявку. Після цього їй мають перевірити співробітники МЗС.

За допомогою платформи МЗС України допоможе:

- знайти актуальні напрями для кожного окремого ринку;
- проаналізувати ринок і знайти точки взаємовигідної співпраці;
- ознайомитися з економічним паспортом країни;
- знайти і перевірити ділових партнерів;
- отримати підтримку проєктної діяльності;
- отримати консультацію щодо роботи за кордоном;
- взяти участь у виставках і бізнес-місіях за кордон.

Цифрова платформа NAZOVNI доступна у Beta-версії за посиланням <https://nazovni.online/>

Порядок проведення тренінгу.

1. Ознайомитися з функціоналом цифрової платформи за вказаним покликанням.
2. Перейти до рубрики «Про експорт по країнах» і проаналізувати особливості торговельно-економічного співробітництва України з конкретною країною (за вибором) з позиції пошуку точок взаємовигідної співпраці, поставити себе на місце українського бізнесу та проаналізувати економічний паспорт країни, приймаючи обґрунтоване рішення про вихід на ринок обраної країни.
3. Представити результати аналізу у вигляді аналітичного резюме.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

В процесі вивчення дисципліни «Міжнародна політика та економічна дипломатія» використовуються засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: стандартизовані тести; поточне опитування; залікове модульне опитування; наскрізні командні проєкти; аналітичні звіти, реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань і досліджень; ректорська контрольна робота. Підсумковою формою контролю є екзамен.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Міжнародна політика та економічна дипломатія» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Для екзамену:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Письмовий екзамен	Разом
20	20	20	40	100%
Усне опитування під час занять (1-5 теми) – 6 балів за тему – макс. 30 балів Модульна контрольна робота (теми 1-5) – макс. 70 балів	Усне опитування під час занять (6-10 теми) – 6 балів за тему – макс. 30 балів Модульна контрольна робота (теми 6-10) – макс. 70 балів	Підготовка КПЗ – макс. 40 балів Захист КПЗ – макс. 40 балів Участь у тренінгах – макс. 20 балів	Тестові завдання (5 тестів по 5 балів за тест) – макс. 25 балів Теоретичні питання (2 питання) – по 20 балів, макс. 40 балів Кейс (1 кейс) – макс. 35 балів	

Роз'яснення критеріїв оцінювання:

На практичному занятті здобувач може набрати максимум 6 балів.

Кількість балів	Критерії
6 балів	- студент активно працює протягом усього практичного заняття; - дає повну, правильну, послідовну, обґрунтовану відповідь на питання, що супроводжується вдалими прикладами; - все, що викладається, свідчить про глибоке розуміння і орієнтацію студента в явищах і процесах, що вивчаються; - студент дає правильні і вичерпні відповіді на додаткові питання викладача.
5 балів	- студент активно працює протягом практичного заняття; - дає правильний, повний виклад матеріалу, але не дає чітких відповідей на додаткові питання викладача; - при з'ясуванні глибини розуміння теми, демонструє загальну орієнтацію у явищах і процесах.
4 бали	- студент в цілому виявляє знання основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає помилки; - відповіді на додаткові запитання нечіткі.
3 бали	- студент демонструє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце непослідовність думок.
1-2 бали	- студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при зауваженні викладача; - демонструє нерозуміння навчального матеріалу і, як наслідок цього – повну відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Міжнародна політика та економічна дипломатія» визначається за шкалою оцінювання:

Шкала оцінювання

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер заняття
1.	Фліпчарт	1-10
2.	Ноутбук	1-10
3.	Проектор	1-10
4.	Паке́т презентаційних матеріалів	1-10

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. *Вереньова Д.* Інвестиції в Україну у 2021 році: найбільше надійшло з країн ЄС. DOI: <https://goo.su/pF9>

2. *Габер Є.* Дипломатія 2.0. Що змінює дипломатію сьогодні, і якою вона буде в майбутні роки. 2020. URL: https://zn.ua/ukr/international/diplomatiya-2-0-349622_.html

3. Геополітичні та гео економічні зміни, формовані під впливом російської агресії, та оновлення місця України у світовому просторі / Наук. ред. В.Юрчишин. Київ: Центр Разумкова. 2022. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2022_TRANSFORMANS_UKR.pdf

4. *Длігач А.* Україна майбутнього – погляд з 2030 року. Якою може стати Україна до 2030 року і що для цього потрібно зробити? Українська правда. 24 березня 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/03/24/684560/>

5. *Дорош Л.О., Івасечко О. Я., Турчин Я. Б.* Зовнішня політика України. Львів, Львівська політехніка. 2021. 348 с.

6. Економічна дипломатія: огляд. *Стратегія та макроекономічна політика eJournal*. Мережа соціальних досліджень (SSRN). Портал зовнішньої політики. URL: <http://fpp.com.ua/topic/ekonomichna-dyplomatiya/>

7. *Корсунский С.* Зовнішня політика в епоху трансформацій. К.: Vivat. 2020. 256 с.

8. *Кравчук Н.Я., Луцишин О.О.* Стратегічні домінанти економічної дипломатії в умовах асиметрій глобального розвитку. *Економічний аналіз*. 2021. Том 32. №2. С57-68. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2021.01.057>

9. *Кравчук Н.Я., Луцишин О.О.* Фінансова дипломатія у міждисциплінарному дискурсі. *Світ фінансів*. 2021. Вип. 2 (67). С. 129-145. DOI: 10.35774/sf2021.02.129

10. *Кухарик В., Рошко І.* Економічна дипломатія України як інструмент реалізації національних інтересів. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні*

студії. 2 (10), 2021. С. 221-232. URL: <https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/article/view/229/201>

11. Лісовська Ю., Лісовский П. Політика міжнародних відносин. *Проблеми та перспективи*. К.: Університет «Україна», 2021, 350 с.

12. Офіційний портал Ради зовнішньої політики «Української призми». Економічна дипломатія. URL: <http://prismua.org/thems/economic-diplomacy/>

13. Петюр Р., В'юнєнко А. Торговельні представництва в системі економічної дипломатії України. Науково-теоретичний альманах «Грані». 23 (9), 2020. С. 15-25. doi: 10.15421/172081

14. World Competitiveness Ranking 2022. *International Institute for Management Development*. URL: <https://www.imd.org/centers/wcc/world-competitiveness-center/rankings/world-competitiveness-ranking/>

15. Феєр О.В. Україна в глобальному рейтингу конкурентоспроможності: порівняльний аналіз // *Науковий вісник Мукачівського державного у-ту*, 2019. Серія Економіка. Випуск 2 (12). С. 40-44. DOI: <http://surl.li/amoab>

16. Ходико В.І. Значення економічної дипломатії для національної конкурентоспроможності // *Наукова спільнота*. Шістдесяті економіко-правові дискусії: матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Львів 27.10.2021). Львів, 2021. 90 с. DOI: <http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-3825/>

17. Чалмерс Дж. Японське економічне диво. Як професійна влада та бізнес збудували провідну економіку світу / Пер. з англ. Роман Ключко. 2-ге вид. К.: Наш формат, 2023. 456 с.

18. Шаров О. Економічна дипломатія: основи, проблеми та перспективи: *Монографія*. Київ: НІСД. 2019. 560 с.

19. Carla Norrlof, Paul Poast, Benjamin J. Cohen, Sabreena Croteau, Aashna Khanna, Daniel McDowell, Hongying Wang, W Kindred Wincoff. Global Monetary Order and the Liberal Order Debate. *International Studies Perspectives*, Volume 21, Issue 2, May 2020, Pages 109–153, URL: <https://doi.org/10.1093/isp/ekaa001>

20. Charles Chatterjee. Economic Diplomacy and Foreign Policy-making. *Palgrave Macmillan Cham*. 2020. 201 p. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-49047-8>

21. Dubravko Duby Zirovcic. Theoretical Principles of Economic Diplomacy. *Dag Hammarskjöld University College of International Relations and Diplomacy*. Date Written: 4 January 2016. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2710671

22. Economic Diplomacy in the Era of Great Powers. *Chatham House, The Royal Institute of International Affairs*, 15 September 2020. URL: <https://www.chathamhouse.org/2020/09/economic-diplomacy-era-great-powers>.

23. Economic Diplomacy: A Review. *Strategy & Macroeconomic Policy eJournal. Social Science Research Network (SSRN)*. 2021. DOI: <https://goo.su/wPr>

24. Lin Wang; Vito Bobek; Anita Maček; Tatjana Horvat. Potential impact of 'belt and road' initiative on trade of Euro-Mediterranean countries with China // *International Journal of Diplomacy and Economy*. 2021. Vol.7 No.1. DOI: 10.1504/IJDIPE.2021.10037499. URL: <http://www.inderscience.com/storage/f291263151187104.pdf>

25. Manasserian T. Economic diplomacy: from theory to real life // Center for education, policy, research & economic analysis. October 2017. DOI: <http://surl.li/akyuo>

26. *Mingjiang Li*. The Belt and Road Initiative: geo-economics and Indo-Pacific security competition // *International Affairs*, Volume 96, Issue 1, January 2020, Pages 169–187, URL: <https://doi.org/10.1093/ia/iiz240>

27. *Saner R., Yiu L.* International Economic Diplomacy: Mutations in Postmodern Times. *Netherlands Institute of International Relations «Clingendael»-Discussion Papers in Diplomacy*. 37 pp.

28. The Global Risks Report 2020. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Global_Risk_Report_2020.pdf

29. What Is Economic Diplomacy and How Does It Work? American Foreign Service Association. *The Foreign Service Journal*. January/February 2019. URL: <https://www.afsa.org/what-economic-diplomacy-and-how-does-it-work>.

30. *Wilfried Bolewski*. Compass for public/private management in turbulent times: corporate diplomacy // *International Journal of Diplomacy and Economy*. 2021. Vol.7 No.1. URL: <http://www.inderscience.com/storage/f311798211261054.pdf>